

B R A S S

BIRMINGHAM

rebel

REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA

W Brass: Birmingham gracze przenoszą się w lata 1770–1870, czyli w czasy rewolucji przemysłowej w Anglii, i wcielają się w przedsiębiorców, którzy rywalizują o dominację na rynku w regionie West Midlands. Będą rozwijać swoje imperia przemysłowe, budując kanaly i kolej, a także uruchamiając i unowocześniając różne zakłady: przedziałnie bawełny, kopalnie węgla, huty żelaza, manufaktury, garnkarnie i browary.

VIDEOINSTRUKCJA

Gracze, którzy zamiast czytać instrukcję, wolą obejrzeć film wyjaśniający zasady, znajdą pomocne materiały w języku angielskim na stronie: roxley.com/brass-tutorial.

TWÓRCY

Autor gry: Martin Wallace

Rozwój gry: Gavan Brown i Matt Tolman

Ilustracje i projekt graficzny: David Forest
i Lina Cossette, Damien Mammoliti, Gavan Brown,
Gui Landgraf

Modele CAD: Gabriel Martin

Główni testerzy: Edward Chen, Jim Drinkle

Tekst i redakcja instrukcji angielskiej: Simon Rourke,
Gavan Brown, Matt Tolman, Michael Van Biesbrouck,
Orin Bishop, Ricky Patel, Daniel Danzer

Konsultacja instrukcji: Adam Allett, Dan Le,
Dave Thomas, David Goldfarb, David Wernert,
Gimo Barrera, Graeme Edgeler, Jeff Lee, Jered Biard,
John Merlino, Jorgen Grøndal, Mark Nichols,
Mikołaj Sobociński, Sam Lambert, Jenna Marion

Konsultacja historyczna: Judith Bennett

Tłumaczenie: Agnieszka Chrzanowska

Redakcja instrukcji polskiej: zespół Rebel

rebel

Już po rozgrywce?
Podziel się wrażeniami
z innymi graczami w grupie
PLANSZOWA REBELIA
FB/groups/planszowarebelia

ELEMENTY GRY

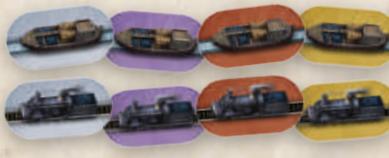
plansza

4 planszki graczy

4 żetony postaci

56 żetonów połączeń
(po 14 w każdym kolorze)

8 kart uniwersalnych
po 4 uniwersalne
karty miast i zakładów

64 karty miast i zakładów

4 karty pomocy

4 znaczniki punktów
zwycięstwa (PZ)

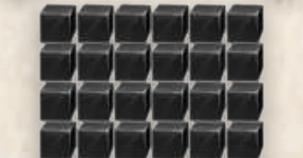
18 kostek żelaza

15 beczek piwa

4 znaczniki dochodu

30 kostek węgla

77 żetonów monet
(albo 78 sztonów w wersji deluxe)

180 żetonów zakładów (po 45 w każdym kolorze)

9 żetonów kupców

REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA

RICHARD ARKWRIGHT

Sir Richard Arkwright (23 grudnia 1732 – 3 sierpnia 1792)

Czytać i pisać nauczyła go kuzynka. Przyuczał się do zawodu balwierza, ale po tym, jak wcześniej owdowiał, jego ambicje wzrosły. Dzięki drugiemu małżeństwu poyskał środki, które pozwoliły mu zająć się perukarstwem. Gdy peruki wyszły z mody, zainteresował się włókiennictwem. Razem z zegarmistrzem Johnem Kayem skonstruowali ulepszoną przedzarkę. Arkwright przeniósł zakład do malej wioski Cromford. W swojej przedzalni zatrudnił całe rodzinę, w tym siedmioletnie dzieci. Jako pierwszy zastosował w przedzarcie silnik parowy. Jego wynalazki zainspirowały Edmunda Cartwrighta do skonstruowania krosna mechanicznego. W ostatnich latach życia po długich bataliach sądowych stracił część swoich patentów, co zachwiało jego pozycję potentata przemysłu włókienniczego. Za swoje dokonania został uhonorowany tytułem szlacheckim. Choć nie zawsze łatwo się z nim pracowało, dzięki ambicji, pomysłowości i zdolnościom organizacyjnym przeszedł do historii jako ojciec nowoczesnej fabryki.

ELIZA TINSLEY

Eliza Tinsley (17 stycznia 1813 – 17 stycznia 1882)

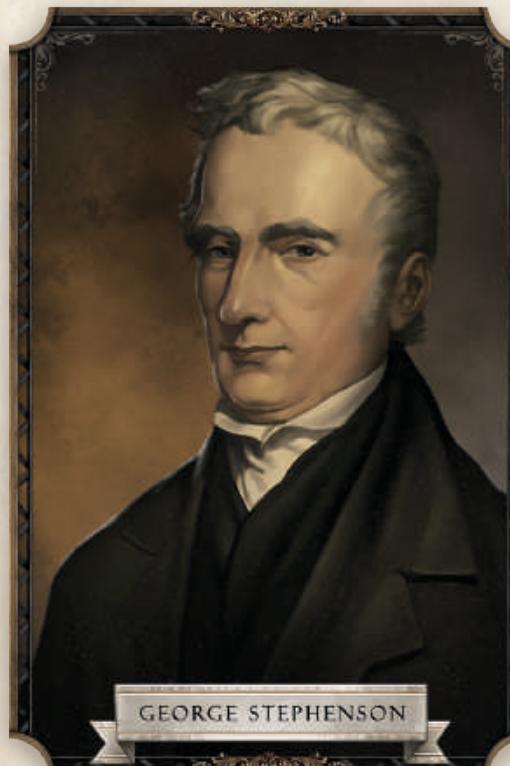
Po śmierci męża Thomasa i jego ojca, a także najstarszego z sześciorga dzieci Tinsley postanowiła kontynuować pod własnym nazwiskiem interesy męża i teścia w okręgu przemysłowym Black Country. Jej zakład produkował gwoździe do podków oraz lańcuchy i kotwice do statków. Gdy auta zastąpiły konie jako środek transportu, Tinsley skupiła się zwłaszcza na tej drugiej specjalizacji. Choć produkcja lańcuchów była gałęzią przemysłu zdominowaną przez mężczyzn, Tinsley doskonale sobie radziła – zatrudniała 4 tysiące osób i otworzyła filię w Australii. Wśród jej pracowników było wiele kobiet i dziewcząt. Tinsley przeciwstawiała się rządowym próbom ograniczenia zatrudnienia kobiet i dziewcząt poniżej 14. roku życia przy produkcji gwoździ i lańcuchów, twierdząc, że taka praca „sprzyja zdrowiu moralnemu i fizycznemu”. Tinsley, nazywana Wdową, była ceniona za doświadczenie w branży. W wieku 58 lat sprzedawała firmę, która do tej pory nosi jej imię.

ISAMBARD KINGDOM BRUNEL

Isambard Kingdom Brunel (9 kwietnia 1806 – 15 września 1859)

Gdy miał 15 lat, jego ojciec Marc został aresztowany za długi, które zostały splacone przez rząd brytyjski, kiedy Marc ujawnił, że car zaproponował mu pracę inżyniera w Rosji. Isambard kształcił się we Francji u sławnego zegarmistrza Abrahama-Louisa Bregueta. Po powrocie do Anglii pomagał ojcu budować tunel pod Tamizą, ale po jego załaniu, które dla 22-letniego wówczas Brunela niemal zakończyło się śmiercią, musiał na kilka miesięcy przerwać pracę. Nie zalało to jednak jego kariery. Brunel był jednym z najbardziej produktywnych inżynierów w historii. Budował tunele, mosty czy linie kolejowe, skonstruował prefabrykowany szpital, a nawet próbował wprowadzić kolej próżniową, co zakończyło się niepowodzeniem. Ponadto zajmował się także projektowaniem statków. Jego SS Great Western był pierwszym parowcem w historii, który pływał przez Atlantyk, a SS Great Eastern – największym parowcem, jaki w tamtych czasach zbudowano. Brunel nie dożył jednak jego pierwszego rejsu. Zmarł niedługo przed tym wydarzeniem na udar. Miał 53 lata. Znany jest dziś jako gigant inżynierii.

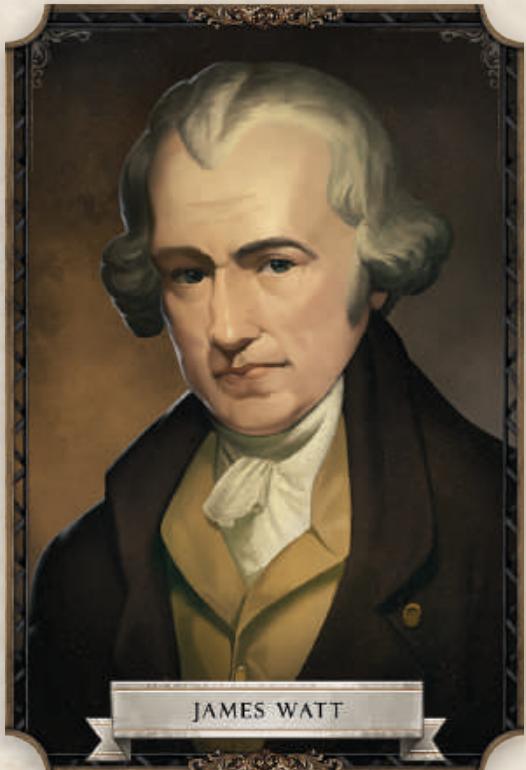

GEORGE STEPHENSON

George Stephenson (9 czerwca 1781 – 12 sierpnia 1848)

Po śmierci żony i córki 25-letni Stephenson, bez formalnego wykształcenia, wyjechał do Szkocji w poszukiwaniu pracy. Powrócił jednak do West Moor, gdy jego ojciec stracił wzrok w wypadku górniczym. Po tym, jak ulepszył wadliwy napęd stosowany w kopaliń, został mianowany głównym mechanikiem i stał się specjalistą od silnika parowego. Nie był lubiany w społeczności naukowej ze względu na swój charakterystyczny akcent z Northumberland. Gdy przedstawił swój projekt lampy górniczej, która ograniczała ryzyko eksplozji, Royal Society oskarżyło go o to, że ukrał pomysł Humphry'emu Davy'emu, który też pracował nad taką lampą. Jednak największą zasługą Stephensoną było zrewolucjonizowanie transportu kolejowego i ożywienie przemysłu kolejowego. W wieku 40 lat zaczął pracę przy budowie pierwszej kolei publicznej. Skonstruowana przez niego lokomotywa Rocket osiągnęła rekordową prędkość 58 km/h i zapewniła mu zwycięstwo w konkursie na dostawę parowozów dla Liverpool and Manchester Railway. George Stephenson i jego syn Robert byli konsultantami podczas budowy sieci kolejowych takie poza Anglią. Z ich rad korzystał m.in. Stanisław Wysocki, budowniczy kolei warszawsko-wiedeńskiej.

POSTACIE HISTORYCZNE

JAMES WATT

James Watt (30 stycznia 1736 – 25 sierpnia 1819)

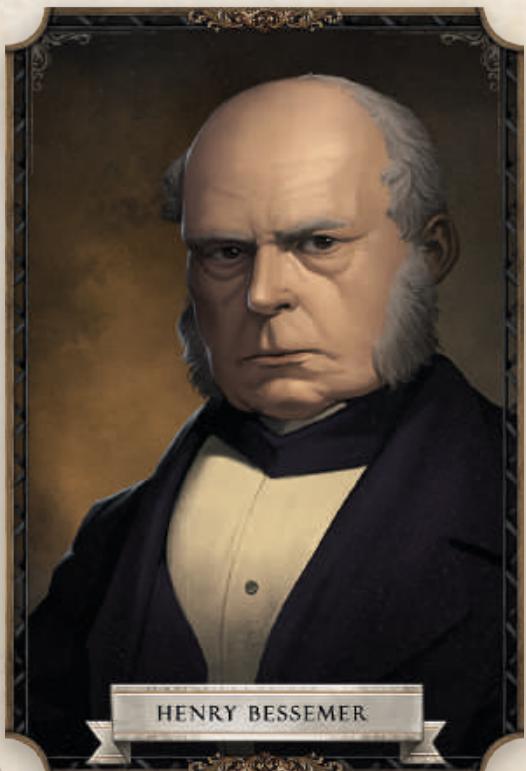
Już jako dziecko lubił majstrować przy modelach i przyrządach okrętowych w warsztacie ojca. W wieku 17 lat wyjechał do Glasgow, gdzie uczył się wytwarzanie przyrządy precyzyjne. Wkrótce zaprzyjaźnił się tam z chemikiem Josephem Blackiem. Gdy na przelomie 1763 i 1764 roku reperował model silnika parowego Newcomena, powszechnie używanego do wypompowywania wody z kopalni, zauważał, że ciągłe schładzanie i nagrzewanie cylindra powoduje duże straty energii. Postanowił ulepszyć urządzenie poprzez dodanie oddzielnego skraplacza. Ten pomysł zrewolucjonizował potem napęd parowy. Watt nie poczynił jednak postępów przez kolejnych kilka lat, ponieważ w tym okresie był zajęty pracami mierniczymi przy projektach szkockich kanałów. Wszystko się zmieniło, gdy jego patentem zainteresował się angielski przedsiębiorca Matthew Boulton. Watt przeprowadził się do Birmingham i nawiązał z Boultonem trwającą 25 lat współpracę. Jego ulepszony silnik parowy zaczęto szeroko wykorzystywać w przemyśle. Choć interesy nie były najmocniejszą stroną Watta, był niezwykle szanowany w środowisku naukowym. Od jego nazwiska pochodzi w końcu nazwa jednostki mocy „wat”.

ROBERT OWEN

Robert Owen (14 maja 1771 – 17 listopada 1858)

Gdy zakochał się w Caroline Dale, córce właściciela przedziałni w New Lanark, której współzajęcicielem był Richard Arkwright, przekonał swoich wspólników, by kupić tę fabrykę. Świecznie sobie radził z jej prowadzeniem, ale wspólnikom nie podobało się jego egalitarne podejście – na przykład gdy na czas wojny w 1812 roku zakład został zamknięty na 4 miesiące, Owen wypłacił pracownikom pensję. Był pełnym entuzjazmu uczyonym. Uważał, że człowiek podlega wpływom sił zewnętrznych i jego charakter w dużej mierze kształtuje warunki, nad którymi nie ma kontroli. Dlatego podkreślał znaczenie edukacji i dobrotliwości. Postulował wiele reform społecznych, np. działał na rzecz praw pracowników i dzieci oraz opowiadał się za wprowadzeniem 8-godzinnego dnia pracy. Na kilka lat wyjechał z Anglii do Ameryki, gdzie założył utopijną społeczność New Harmony. Eksperyment zakończył się finansowym fiaskiem i bankructwem, przyniósł też jednak pozytywne efekty w postaci jednej z pierwszych bibliotek publicznych i bezpłatnej szkoły dla dziewcząt i chłopców. Filozofia Owena wciąż pobرمiewa w ruchach socjalistycznych w Stanach Zjednoczonych.

HENRY BESSEMER

Sir Henry Bessemer (19 stycznia 1813 – 15 marca 1898)

Ojciec Bessemera, Anthony, musiał uciekać z Francji w czasie rewolucji francuskiej. W Wielkiej Brytanii założył odlewnię czcionek. Henry spędzał wiele czasu w zakładzie ojca i już jako dziecko przejawiał duże zdolności twórcze. Jego pierwszy ważny wynalazek dotyczył złotej farby. Dokładnie przeanalizował wykorzystywany do jej produkcji tak zwany złoty proszek z Norymbergi i opracował własną metodę jego wytwarzania. Później opracował tanią metodę produkcji stali, polegającą na przedmuchiwaniu surówki żelaza, co powodowało wypalenie zanieczyszczeń. Choć początkowo chodziło o obniżenie kosztu produkcji wyposażenia wojskowego, ta metoda wytwarzania taniej stali zrewolucjonizowała budownictwo. Dzięki niej mosty i tory kolejowe, do tej pory wykonywane z kutego żelaza i żeliwa, stały się znacznie bezpieczniejsze. Bessemer opracował ponad 100 wynalazków związanych z obróbką metali i szkła. Jednym z jego pomysłów była stabilna kabina zapobiegająca chorobie morskiej, projekt zakończył się jednak niepowodzeniem. Dzięki swoim wynalazkom Bessemer odniósł duży sukces handlowy.

ELEANOR COADE

Eleanor Coade (3 czerwca 1733 – 16 listopada 1821)

Wychowała się w rodzinie baptystów, jej rodzice zajmowali się z powodzeniem handlem. Jej babka Sarah Enchmarch prowadziła rodzinny zakład włókienniczy w Tiverton, zatrudniała 200 pracowników, korzystała z usług szpiegów, by pozyskiwać nowe metody produkcji, i była znana z tego, że poruszała się po mieście w lektyce. Gdy rodzina Coade przeprowadziła się do Londynu, Eleanor w wieku 30 lat zaczęła prowadzić własny biznes sukienniczy, a 6 lat później kupiła podupadającą wytwórnię sztucznego kamienia od Daniela Pincota, którego po 2 latach zwolniła za to, że „podawał się za głównego właściciela”. Jej ceramiczną kamionkę, nazywaną kamieniem Coade, wykorzystano w ponad 700 rzeźbach na całym świecie. Prace nad wieloma z nich nadzorował rzeźbiarz John Bacon. Coade pracowała z innymi znanimi projektantami i architektami, bo mogła tworzyć kopie ich projektów. Naj słynniejszą rzeźbą z wytwarzanego przez Coade kamienia jest South Bank Lion, ale wykorzystano go również w kaplicy św. Jerzego na zamku w Windsorze i podczas renowacji pałacu Buckingham.

PRZYGOTOWANIE PLANSZY

- Planszę należy rozłożyć pośrodku stołu dowolną stroną do góry (dzienną albo nocną).
- Jeśli w rozgrywce bierze udział mniej niż 4 graczy, należy odłożyć do pudelka wszystkie karty i żetony kupców, na których nie ma symbolu wskazującego liczbę uczestników tej rozgrywki. Symbole oznaczające liczbę graczy uczestniczących w rozgrywce: 2 (2), 3 (3) i 4 (4), znajdują się w prawym dolnym rogu awersów kart A i przy górnej krawędzi żetonów kupców B.

- Należy rozdzielić uniwersalne karty miast C i uniwersalne karty zakładów D i umieścić je odkryte na 2 polach dobierania na planszy.
- Pozostałe karty należałoby potasować i umieścić zakryte na ostatnim polu dobierania E. Tworzą talię dobierania.
- Pozostałe żetony kupców należą pomieszać, a następnie umieścić po 1 odkrytym żetonie na każdym polu kupca oznaczonym symbolem wskazującym liczbę graczy uczestniczących w rozgrywce F. Miasta kupieckie, czyli obszary z polami kupców, znajdują się w pobliżu krawędzi planszy.

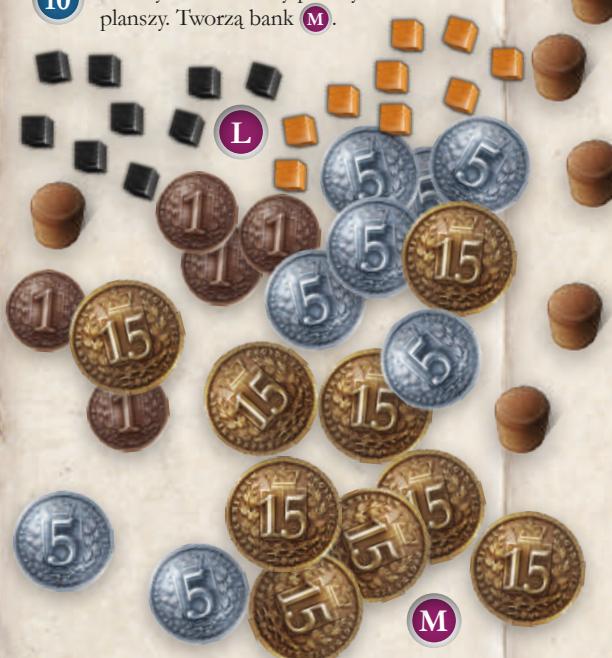

Rozmieszczenie żetonów.
W rozgrywce 2-osobowej żetonów kupców nie umieszcza się w Warrington i Nottingham G, a w rozgrywce 3-osobowej – w Nottingham H.

- Na każdym polu z symbolem beczki obok żetonów kupców (ale nie obok pustych żetonów kupców) należy umieścić po 1 beczce piwa I.
- Na każdym polu rynku węgla J, oprócz 1 z pól z ceną 1£, należy umieścić po 1 czarnej kostce węgla.
- Na każdym polu rynku żelaza K, oprócz 2 pól z ceną 1£, należy umieścić po 1 pomarańczowej kostce żelaza.
- Pozostałe kostki i beczki piwa należą położyć obok planszy. Tworzą zasoby ogólne L.

Uwaga! Zasoby ogólne są nieograniczone. Jeśli zabraknie któregoś z zasobów, należy użyć zamenników.

- Żetony monet należy położyć obok planszy. Tworzą bank M.

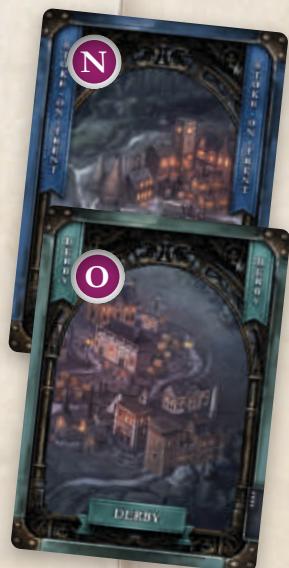

KOLORY KART MIAST

Karty miast są oznaczone kolorami. Kolory pomagają odszukać odpowiednie obszary na planszy, a jednocześnie wskazują, jakie karty miast znajdują się w talii dobierania. Zależy to od liczby graczy:

- Rozgrywka 2-osobowa. W talii dobierania nie ma kart miast w kolorze niebieskim N i morskim O.
- Rozgrywka 3-osobowa. W talii dobierania nie ma kart miast w kolorze morskim O.
- Rozgrywka 4-osobowa. Talia dobierania zawiera wszystkie karty miast.

Uwaga! Zakłady można budować także w miastach, których kart nie ma w talii dobierania.

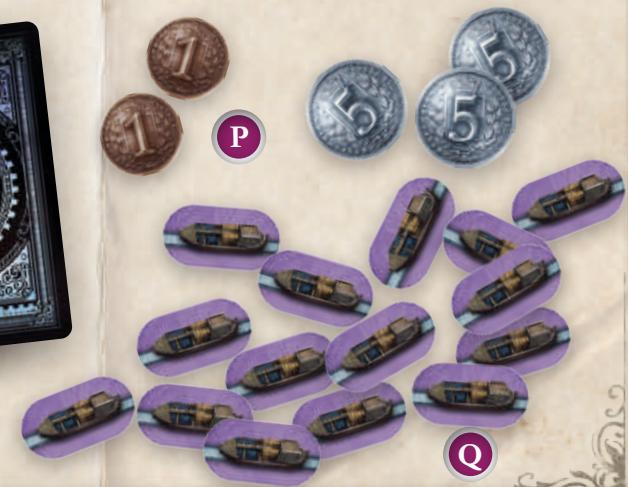

PRZYGOTOWANIE GRACZA

Każdy z graczy wykonuje następujące kroki.

- 1 Bierze planszkę gracza.
- 2 Bierze 17£ z banku **P**.
- 3 Wybiera żeton postaci w dowolnym kolorze.
- 4 Kładzie w swoim obszarze gry żetony połączeń w wybranym kolorze **Q**.
- 5 Na odpowiednich polach na swojej planszce układą w stosach żetony zakładów w wybranym kolorze (przedziałnic bawełny **R**, kopalnie węgla **S**, huty żelaza **T**, manufaktry **U**, garnkarnie **V** i browary **W**). Żetony należy klaść stroną z jednokolorowym tłem do góry.
- 6 Umieszcza swój znaczek punktów zwycięstwa (PZ) na polu „0” toru postępu **X**.
- 7 Umieszcza swój znaczek dochodu na polu „10” toru postępu **Y**.
- 8 Dobiera 8 kart z talii dobierania. To jego ręka. Kart na ręce nie należy pokazywać pozostałym graczom.
- 9 Dobiera 1 dodatkową kartę z talii dobierania i kładzie ją zakrytą w swoim obszarze gry. To jego stos kart odrzuconych.

Gdy wszyscy gracze wykonają powyższe kroki, należy pomieszać ich żetony postaci i rozłożyć je losowo na torze kolejności rozgrywania tur **Z**.

ROZGRYWKA

CEL GRY

Rozgrywka obejmuje 2 ery: erę kanałów (1770–1830) i erę kolei (1830–1870). Wygrywa gracz, który po zakończeniu ery kolejnej będzie mieć najwięcej punktów zwycięstwa (PZ). Gracze zdobywają PZ na koniec każdej ery za swoje żetony połączeń i odwrócone żetony zakładów.

4

RUNDY

Każda era składa się z rund, które gracze rozgrywają tak długo, aż talia dobierania się wyczerpie i nie zostanie im żadna karta na ręce. W rozgrywce 4-/3-/2-osobowej na każdą erę przypada odpowiednio 8/9/10 rund. W każdej rundzie gracze rozgrywają swoje tury zgodnie z kolejnością ich żetonów postaci na torze kolejności rozgrywania tur.

TURY GRACZY

W swojej turze gracz wykonuje 2 akcje.

Wyjątek. W 1. rundzie ery kanałów każdy z graczy wykonuje tylko 1 akcję.

- Za każdą akcję gracz musi odrzucić kartę z ręki, czyli odłożyć ją odkrytą na wierzch swojego stosu kart odrzuconych.

Wyjątek. Karty uniwersalne odkładają się na odpowiednie pole dobierania na planszy.

- Po wykonaniu obydwu akcji gracz dobiera tyle kart z talii dobierania, aby znów mieć na ręce 8 kart.

Gracz umieszcza wszystkie monety, które wydał w danej turze, na swoim żetonie postaci na torze kolejności rozgrywania tur.

- Gdy talia dobierania się wyczerpie, w kolejnych rundach gracze będą mieć coraz mniej kart na ręce, aż nie zostanie im żadna karta.

AKCJE

W swojej turze gracz wybiera spośród następujących akcji (może wykonać 2 różne akcje albo tę samą akcję dwukrotnie).

- Budowa.** Po opłaceniu odpowiedniego kosztu i zużyciu wymaganej liczby kostek węgla/żelaza gracz umieszcza na planszy 1 ze swoich żetonów zakładów.
- Rozbudowa sieci.** Gracz umieszcza na planszy żetony połączeń i rozbudowuje w ten sposób swoją sieć kanałów albo kolei.
- Rozwój.** Gracz usuwa ze swojej planszki żetony zakładów i uzyskuje w ten sposób dostęp do zakładów wyższego poziomu.
- Sprzedaż.** Gracz sprzedaje kupcowi dobra i – jeśli jest to wymagane – zużywa piwo, aby odwrócić swoje żetony zbudowanych przedziałni, manufaktur lub garnarni.
- Pożyczka.** Gracz bierze z banku pożyczkę w wysokości 30 £ i cofa swój znacznik dochodu o 3 poziomy (nie pola).
- Rozpoznanie.** Gracz odrzuca z ręki 2 karty (oprócz karty wymaganej do wykonania akcji) i bierze na rękę 1 uniwersalną kartę zakładu i 1 uniwersalną kartę miasta.

Spasowanie. Gracz może spaśować, zamiast wykonywać akcję, ale wciąż musi odrzucić 1 kartę za każdą akcję, z której rezygnuje.

Wydawanie pieniędzy

Za każdym razem, gdy gracz wydaje pieniądze, aby wykonać akcję, musi umieścić użyte żetony monet na swoim żetonie postaci A na torze kolejności rozgrywania tur. Na podstawie tych monet określi się kolejność graczy w następnej rundzie.

6

KONIEC RUNDY

Gdy każdy z graczy rozegra swoją turę, przed przejściem do następnej rundy należy wykonać następujące kroki.

- Określenie kolejności rozgrywania tur w następnej rundzie**
Żetony postaci należą ułożyć w odpowiedniej kolejności na torze kolejności rozgrywania tur.
 - Gracz, który wydał w minionej rundzie najmniej pieniędzy, będzie w kolejnej rundzie pierwszy (B). Po nim tury będą rozgrywać kolejno gracze w kolejności wynikającej z rosnącej ilością wydanych pieniędzy, czyli gracz, który wydał najwięcej – będzie ostatni (C).
 - Jeśli kilku graczy wydało tyle samo pieniędzy, ich kolejność względem siebie pozostaje bez zmian (C).
 - Następnie należy zdjąć wszystkie monety z żetonów postaci i odłożyć je do banku (D). W następnej rundzie ilość wydanych pieniędzy będzie liczona od nowa.

Pobranie dochodu

Każdy z graczy bierze z banku tyle pieniędzy, ile wynosi jego poziom dochodu.

Wyjątek. Dochodu nie pobiera się na koniec ostatniej rundy gry.

- Poziom dochodu gracza jest równy liczbie wskazanej na symbolu monety obok pola toru postępu, na którym aktualnie znajduje się znacznik dochodu gracza (E).

- Jeśli dochód gracza jest ujemny (F), oznacza to, że gracz ma debet i musi zapłacić wskazaną kwotę do banku.

- Jeśli gracz nie ma wystarczającej ilości pieniędzy, aby spłacić debet, musi pozyskać pieniądze, usuwając 1 albo więcej swoich żetonów zakładów z planszy (nie żetonów połączeń). Każdy żeton jest wart połowę jego kosztu, zaokrąglając w dół. Użyty w ten sposób żeton zakładu należy usunąć z gry. Jeśli wartość usuniętych żetonów jest większa niż brakująca kwota, gracz zachowuje resztę.

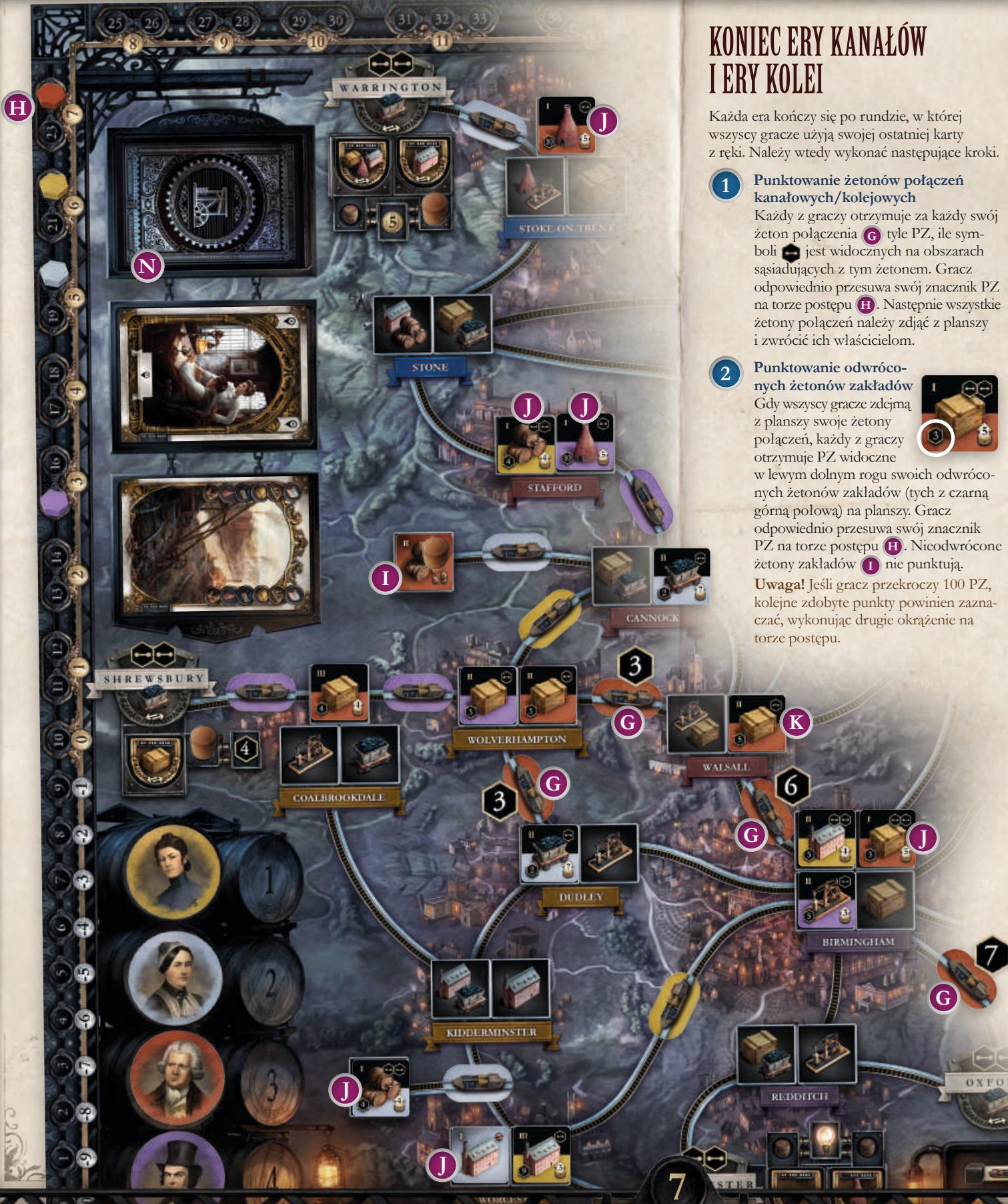

- Jeśli gracz nie jest w stanie pozyskać brakującej kwoty, traci 1 PZ (jeśli to możliwe) za każdy niespłacony 1 £.

-1

Uwaga! Gracz może usunąć dowolne ze swoich żetonów zakładów, ale musi przestać je usuwać, gdy tylko pozyska brakującą kwotę. Gracz nie może sprzedawać żetonów zakładów w żadnym innym celu niż spłacenie debetu.

KONIEC ERY

KONIEC ERY KANAŁÓW I ERY KOLEI

Każda era kończy się po rundzie, w której wszyscy gracze użyją swojej ostatniej karty z ręki. Należy wtedy wykonać następujące kroki.

1 Punktowanie żetonów połączeń kanałowych/kolejowych

Każdy z graczy otrzymuje za każdy swój żeton połączenia (G) tyle PZ, ile symbole (II) jest widocznych na obszarach sąsiadujących z tym żetonem. Gracz odpowiednio przesuwa swój znaczek PZ na torze postępu (H). Następnie wszystkie żetony połączeń należy zdjąć z planszy i wrócić ich właścicielowi.

2 Punktowanie odwróco-nych żetonów zakładów

Gdy wszyscy gracze zdają z planszy swoje żetony połączeń, każdy z graczy otrzymuje PZ widoczne w lewym dolnym rogu swoich odwróco-nych żetonów zakładów (tych z czarną górną polową) na planszy. Gracz odpowiednio przesuwa swój znaczek PZ na torze postępu (H). Nieodwrócone żetony zakładów (I) nie punktuje. **Uwaga!** Jeśli gracz przekroczy 100 PZ, kolejne zdobyte punkty powinien zaznaczać, wykonując drugie okrążenie na torze postępu.

POJĘCIA W GRZE

ODWRACANIE ŻETONÓW ZAKŁADÓW

Na koniec każdej ery odwrócone żetony zakładów zapewniają PZ. Po odwróceniu żetonu widoczna jest strona z czarną górną połową i symbolem PZ w lewym dolnym rogu.

Różne żetony zakładów odwraca się w inny sposób:

- Przedzalnie bawełny, manufaktury i garniarnie są odwracane podczas akcji sprzedaży.
- Kopalnie węgla, huty żelaza i browary są odwracane, gdy zostanie z nich zdjęty ostatni znaczek zasobu (kostka albo beczka). Często dzieje się to w turze innego gracza.

WZROST DOCHODU

Zawsze, gdy któryś z żetonów zakładów gracza zostaje odwrócony, wzrasta dochód tego gracza. Gracz natychmiast przesuwa swój znaczek dochodu na torze postępu A o wskazaną liczbę pól (nie poziomów dochodu).

Wyjątek. Dochód nie może wzrosnąć powyżej poziomu 30.

SIEĆ GRACZA

Obszar na planszy – miasto albo wiejski browar (zob. „Wiejskie browary” na str. 9) – jest częścią sieci gracza, jeśli spełniony jest co najmniej 1 z następujących warunków.

- Na obszarze znajduje się co najmniej 1 żeton zakładu tego gracza B.
- Obszar sąsiaduje z co najmniej 1 żetonem połączenia tego gracza C.

POŁĄCZONE OBSZARY

Dwa obszary są ze sobą „połączonymi”, jeśli można przejść trasę z żetonów połączeń (należących do dowolnych graczy) prowadzącą z jednego obszaru D do drugiego E.

ZUŻYWANIE WĘGŁA

Węgiel jest potrzebny do budowy połączeń kolejowych i niektórych zakładów.

Aby węgiel mógł zostać zużyty, żeton budowanego połączenia kolejowego albo zakładu musi być połączony ze źródłem węgla (po umieszczeniu danego żetonu).

Zużywanie węgiel musi pochodzić z:

- Najbliższej (oddalonej o najmniejszą liczbę żetonów połączeń) połączonej, nieodwróconej kopalni węgla F (należącej do dowolnego gracza). Jeśli kilka kopalni węgla znajduje się równie blisko, gracz wybiera 1 z nich. Jeśli w kopalni węgla skończy się węgiel, a gracz potrzebuje go więcej, wybiera kolejną najbliższą kopalnię. Zużywanie węgla w ten sposób jest darmowe.
- Jeśli gracz nie ma połączenia z nieodwróconą kopalnią węgla, może kupić węgiel na rynku węgla G, zaczynając od najniższej ceny. Wymaga to połączenia z symbolem (są nim oznaczone miasta kupieckie znajdujące się w pobliżu krawędzi planszy: Warrington, Shrewsbury, Nottingham, Gloucester i Oxford). Jeśli rynek węgla jest pusty, gracz wciąż może kupić węgiel w cenie 8£ za .

Zużyte kostki węgla odkłada się do zasobów ogólnych.

Nota historyczna. Węgiel zużywano w ogromnych ilościach, dlatego niezwykle ważna była bogata sieć połączeń umożliwiająca jego transport.

ZUŻYWANIE ŻELAZA

Żelazo jest potrzebne do wykonania akcji rozwoju i budowy niektórych zakładów.

Aby żelazo mogło zostać zużyte, żeton budowanego zakładu nie musi być połączony ze źródłem żelaza.

Zużywanie żelazo musi pochodzić z:

- Dowolnej nieodwróconej huty żelaza H (należącej do dowolnego gracza). Nie musi to być najbliższa huta żelaza. Jeśli gracz potrzebuje więcej niż 1 kostki żelaza, każda może pochodzić z innej huty żelaza. Zużywanie żelaza w ten sposób jest darmowe.
- Jeśli nie ma nieodwróconych hut żelaza, gracz może kupić żelazo na rynku żelaza I, zaczynając od najniższej ceny. Jeśli rynek żelaza jest pusty, gracz wciąż może kupić żelazo w cenie 6£ za .

Zużyte kostki żelaza odkłada się do zasobów ogólnych.

Nota historyczna. Zakłady przemysłowe na ogół potrzebowaly małych ilości żelaza, dlatego można było je przewozić wożami zaprzężonymi w konie.

ZUŻYWANIE PIWA

Zużywanie piwa może być wymagane podczas sprzedaży dóbr z przedziałni bawełny, manufaktur i garniarni albo podczas wykonywania akcji rozbudowy sieci w erze kolej. Wymagana liczba beczek piwa (jeśli piwo jest wymagane) jest wskazana w prawym górnym rogu żetonu zakładu.

Zużywanie piwo może pochodzić z dowolnego z następujących źródeł:

- Nieodwróconych browarów gracza I. Te browary nie muszą być połączone z obszarem, na którym wymagane jest piwo.
- Nieodwróconych browarów innego gracza K. Te browary muszą być połączone z obszarem, na którym wymagane jest piwo.
- Pola obok żetonu kupca, któremu gracz sprzedaje dobra (zob. „Akcja sprzedaży” na str. 10).

Zużywanie piwa jest darmowe.

Jeśli gracz musi zużyć kilka beczek piwa, każda może pochodzić z innego źródła.

Zużyte beczki piwa odkłada się do zasobów ogólnych.

Nota historyczna. Zdatna do picia woda stanowiła deficytowy zasób w coraz bardziej rozległych obszarach zabudowanych, więc piwo często było najczystszym i najbezpieczniejszym dostępnym napojem.

A K C J E

BUDOWA

Akcja budowy pozwala graczowi umieszczać żetony zakładów na obszarach na planszy.

Aby wykonać akcję budowy:

- 1 Gracz odrzuca odpowiednią kartę. W przeciwieństwie do innych akcji, które pozwalały odrzucić dowolną kartę z ręki, akcja budowy wymaga odłożenia na stos kart odrzuconych odpowiedniej karty (odkrytej).

Wyjątek. Karty uniwersalne odkładają się na odpowiednie pole dobierania na planszy.

- Karta miasta**

Można jej użyć, aby umieścić dowolny żeton zakładu w mieście wskazanym na karcie, nawet jeśli to miasto nie jest częścią sieci gracza.

- Uniwersalna karta miasta**

Można jej użyć jako dowolnej karty miasta. Nie pozwala jednak budować na 2 obszarach wiejskich browarów (zob. „Wiejskie browary” na str. 9).

- Karta zakładu**

Można jej użyć, aby umieścić żeton zakładu widocznego w górnych rogach karty na obszarze, który jest częścią sieci gracza.

- Uniwersalna karta zakładu**

Można jej użyć jako dowolnej karty zakładu.

Uwaga! W rozgrywce 2- i 3-osobowej można budować także w miastach, których kart nie ma w talii dobierania.

- 2 Gracz bierze ze swojej planszki wybrany żeton zakładu najbliższego dostępnego poziomu **L** i umieszcza go (w taki sposób, aby strona z czarną górną połową była zakryta) na pustym polu na wybranym obszarze, przestrzegając następujących zasad.

- Jeśli to możliwe, żeton należy umieścić na polu, na którym znajduje się symbol tylko tego zakładu **M**.
- Jeśli nie ma takiego pola, żeton należy umieścić na polu, na którym obok symbolu tego zakładu znajduje się symbol innego zakładu **N**.
- Jeśli na żadnym z pustych pól nie ma symbolu wybranego zakładu, gracz nie może zbudować go na tym obszarze.

Wyjątek. Nadbudowa (zob. str. 10).

- 3 Koszt budowanego zakładu jest widoczny na planszecie gracza po lewej stronie pola, na którym znajduje się dany żeton **O**. Zapłaconą kwotę należy położyć na swoim żetonie postaci na torze kolejności rozgrywania tur. Należy też zużyć węgiel i żelazo, jeśli są wymagane **O**.

Pamiętaj! Jeśli jest wymagany węgiel, miejsce budowy musi być połączone ze źródłem węgla (zob. „Zużywanie węgla” i „Połączone obszary” na str. 8).

- 4 Jeśli zakład zbudowany przez gracza to:

Kopalnia węgla albo huta żelaza

Gracz umieszcza na żetonie zakładu tyle kostek węgla **I** albo żelaza **II** (z zasobów ogólnych), ile widnieje w prawym dolnym rogu żetonu.

Browar

Gracz umieszcza na żetonie zakładu 1 beczkę piwa, jeśli zbudował go w erze kanałów, albo 2 beczki piwa, jeśli zbudował go w erze kolei.

Przenoszenie węgla i żelaza na rynek

Jeśli zakład budowany przez gracza to:

- kopalnia węgla**, która jest połączona z dowolnym polem kupca (nawet bez żetonu kupca),

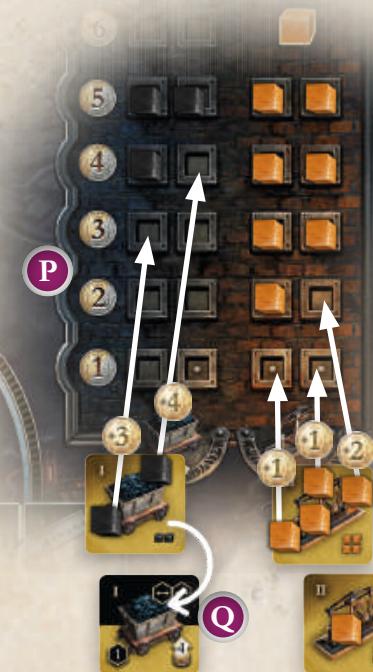
- huta żelaza**, niezależnie od tego, czy jest połączona z polem kupca, czy nie:

- 1 Gracz musi natychmiast przenieść z żetonu zakładu na puste pola na odpowiednim rynku tyle kostek, ile jest możliwe (zapelniając najpierw najdłuższe pola).

- 2 Za każdą przeniesioną kostkę gracz bierze kwotę wskazaną na symbolu monety na lewo od danego pola na rynku **P**.

- 3 Jeśli na rynku zostanie przeniesiona ostatnia kostka z żetonu zakładu gracza, gracz odwraca ten żeton **Q** i przesuwa swój znacznik dochodu na torze postępu o liczbę pól wskazaną w prawym dolnym rogu tego żetonu.

Budowa a brak żetonów na planszy

Jeśli gracz nie ma na planszy żadnych żetonów zakładów ani połączeń, ma dodatkowe opcje. Może odrzucić:

- kartę zakładu – aby umieścić żeton wskazanego na niej zakładu na dowolnym obszarze z pustym polem, na którym znajduje się symbol tego zakładu (w ramach akcji budowy);
- dowolną kartę – aby umieścić żeton połączenia na dowolnym pustym połączeniu na planszy (w ramach akcji rozbudowy sieci – zob. str. 11).

Wiejskie browary

Na planszy znajdują się 2 nienazwane obszary. Każdy z nich ma 1 pole z symbolem browaru. To wiejskie browary.

- Na tych polach można budować, tylko używając karty zakładu przedstawiającej browar albo uniwersalnej karty zakładu.
- Aby połączyć Cannock z wiejskim browarem po lewej, potrzebny jest żeton połączenia.

- Żeton połączenia umieszczony pomiędzy Kidderminster i Worcester łączy też obydwa te miasta z wiejskim browarem po lewej. Nie trzeba – ani nie można – umieszczać drugiego żetonu połączenia.

Uwaga! Węgiel i żelazo mogą zostać sprzedane na odpowiednim rynku tylko podczas akcji, w której jest budowana kopalnia węgla albo huta żelaza. Gracz nie może ich sprzedać na rynku w późniejszych turach.

A K C J E

BUDOWA (CIĄG DALSZY)

Budowa w erze kanałów

- Gracz może mieć na 1 obszarze tylko 1 żeton zakładu, może jednak mieć żeton zakładu na tym samym obszarze co inni gracze.

- Nie można budować żetonów zakładów, obok których na planszecie gracza znajduje się symbol **D** (po lewej stronie żetonu).

Budowa w erze kolej

- Gracz może mieć na każdym obszarze po kilka żetonów zakładów.

- Nie można budować żetonów zakładów, obok których na planszecie gracza znajduje się symbol **C** (po lewej stronie żetonu). Aby usunąć te żetony (i uzyskać dostęp do żetonów wyższego poziomu), gracz musi wykonać akcję rozwoju.

Nadbudowa

Czasem gracz może zastąpić żeton zakładu umieszczony na planszy żetonem zakładu tego samego rodzaju, ale wyższego poziomu (wciąż musi opłacić wskazany koszt budowy). Jest to nadbudowa. Nadbudowa jest traktowana jako akcja budowy, podlega jej standardowym zasadom i wymaga odrzucenia odpowiedniej karty. Może mieć 2 formy.

Jeśli gracz zastępuje własny żeton **A**:

- Może nadbudować dowolny żeton zakładu.
- Jeśli na zastępowanym żetonie znajdują się kostki żelaza, kostki węgla albo beczki piwa, należy je odłożyć do zasobów ogólnych.

Jeśli gracz zastępuje żeton należący do innego gracza **B**:

- Może nadbudować tylko kopalnię węgla albo hutę żelaza.
- Na całej planszy, włączając rynek, nie może być żadnych kostek zasobów rodzaju odpowiadającego zastępowanemu żetonowi zakładu.

Nadbudowane żetony usuwa się z gry – należy odłożyć je do pudelka (gracze nie otrzymają za nie PZ). Gracze nie tracą uzyskanego wcześniej dochodu ani PZ, jeśli ich żetony zostaną nadbudowane.

SPRZEDAŻ

Akcja sprzedaży pozwala graczowi odwracać żetony zbudowanych przedziałni, manufaktur i garncerni. Sprzedaż wymaga:

- polączenia z żetonem kupca,
- piwa (zazwyczaj).

Aby wykonać akcję sprzedaży:

- Gracz odrzuca dowolną kartę z ręki, czyli odkłada ją odkrytą na swój stos kart odrzuconych.
- Wyjątek. Karty uniwersalne odkłada się na odpowiednie pole dobierania na planszy.
- Gracz wybiera 1 ze swoich nieodwróconych żetonów przedziałni, manufaktur **C** albo garncerni. Wybrany żeton musi być połączony z żetonem kupca przedstawiającym symbol tego zakładu **D**.
- Gracz zużywa wymaganą liczbę beczek piwa widoczną w prawym górnym rogu tego żetonu zakładu. Jeśli na polu obok żetonu kupca, któremu gracz sprzedaje dobra, znajduje się beczka piwa **E**, gracz może zużyć to piwo w ramach akcji sprzedaży i otrzymać premię kupca (zob. „Premie kupców”).

- Gracz odwraca żeton zakładu i przesuwa swój znacznik dochodu na torze postępu o liczbę pól widoczną w prawym dolnym rogu tego żetonu.

- Następnie gracz może powtórzyć te czynności, zaczynając od kroku **2**, dla kolejnej liczby swoich nieodwróconych żetonów zakładów (też zakładów innego rodzaju).

Uwaga! Gracz nie może wykonać akcji sprzedaży, jeśli nie może zużyć wymaganej liczby beczek piwa (zob. „Zużywanie piwa” na str. 8).

Premie kupców

Piwo kupca może być użyte tylko w ramach akcji sprzedaży. Jeśli gracz zużywa piwo kupca, otrzymuje również premię wskazaną w danym mieście kupieckim.

Rozwój (Gloucester)

Gracz usuwa ze swojej planszety 1 dowolny żeton zakładu najniższego poziomu (nie zużywa żelaza).

Wyjątek. Gracz nie może usunąć żetonu garncerni z symbolem **F** (zob. „Garncarnie z symbolem żarówki” na str. 11).

Dochód (Oxford)

Gracz przesuwa swój znacznik dochodu o 2 pola na torze postępu.

Punkty zwycięstwa (Nottingham i Shrewsbury)

Gracz przesuwa swój znacznik PZ na torze postępu o wskazaną liczbę pól.

Pieniądze (Warrington)

Gracz otrzymuje 5£ z banku.

A K C J E

PÓŻYCZKA

Akcja pożyczki pozwala graczowi pozyskiwać więcej pieniędzy. Pożyczek się nie spłaca, gracz musi jednak obniżyć swój poziom dochodu.

Aby wykonać akcję pożyczki:

- 1 Gracz odrzuca dowolną kartę z ręki, czyli odkłada ją odkrytą na swój stos kart odrzuconych.

Wyjątek. Karty uniwersalne odkłada się na odpowiednie pole dobierania na planszy.

- 2 Gracz bierze 30£ z banku i cofa swój znacznik dochodu o 3 poziomy (nie pola) na torze postępu (F). Znacznik dochodu umieszcza na najwyższym polu w obrębie nowego, obniżonego poziomu dochodu.

Wyjątek. Gracz nie może взять pożyczki, jeśli jego poziom dochodu miałby spaść poniżej -10.

ROZWÓJ

Akcja rozwoju pozwala graczowi usuwać żetony zakładów ze swojej planszki. Dzięki temu gracz uzyskuje dostęp do żetonów zakładów wyższego poziomu bez budowania wszystkich żetonów danego zakładu niższych poziomów.

Aby wykonać akcję rozwoju:

- 1 Gracz odrzuca dowolną kartę z ręki, czyli odkłada ją odkrytą na swój stos kart odrzuconych.

Wyjątek. Karty uniwersalne odkłada się na odpowiednie pole dobierania na planszy.

ROZBUDOWA SIECI

Akcja rozbudowy sieci pozwala graczowi umieszczać żetony połączeń, dzięki którym powiększa swoją sieć i uzyskuje dostęp do nowych obszarów na planszy.

Aby wykonać akcję rozbudowy sieci:

- 1 Gracz odrzuca dowolną kartę z ręki, czyli odkłada ją odkrytą na swój stos kart odrzuconych.

Wyjątek. Karty uniwersalne odkłada się na odpowiednie pole dobierania na planszy.

- 2 Gracz umieszcza żeton połączenia na pustym połączeniu na planszy (H). Umieszczony żeton połączenia musi sąsiadować z obszarem, który jest częścią sieci gracza (zob. „Sieć gracza” na str. 8).

Wyjątek. Jeśli gracz nie ma na planszy żadnych żetonów zakładów ani połączeń, może umieścić żeton połączenia na dowolnym pustym połączeniu (wciąż musi zużyć węgiel, jeśli buduje połączenie kolejowe).

COAL DRUG COMPANY

ROZPOZNANIE

Akcja rozpoznania pozwala graczowi pozyskiwać karty uniwersalne, które zapewniają większe możliwości wyboru miejsca budowy. Uniwersalnej karty zakładu można użyć jako dowolnej karty zakładu. Uniwersalnej karty miasta można użyć jako dowolnej karty miasta. Odrzucane karty uniwersalne odkłada się na odpowiednie pole dobierania na planszy, a nie na stos kart odrzuconych.

Aby wykonać akcję rozpoznania:

- 1 Gracz odrzuca z ręki dowolną kartę oraz 2 dodatkowe karty i odkłada je odkryte na swój stos kart odrzuconych.

- 2 Gracz bierze 1 uniwersalną kartę miasta i 1 uniwersalną kartę zakładu.

Uwaga! Gracz nie może wykonać tej akcji, jeśli ma na ręce kartę uniwersalną.

- 2 Gracz usuwa 1 albo 2 żetony zakładów ze swojej planszki i odkłada je do pudelka. Każdy z tych żetonów jest usuwany osobno. Nie muszą to być żetony zakładów tego samego rodzaju, ale każdy z nich musi być żetonem najniższego poziomu wybranego rodzaju (w chwili usuwania) (G).

- 3 Za każdy usunięty żeton należy zużyć 1 kostkę żelaza (zob. „Zużywanie żelaza” na str. 8).

Garncernie z symbolem żarówki

Żetony garncerni, na których znajduje się symbol (G), nie mogą być usuwane za pomocą akcji rozwoju. Można je zdjąć z planszki tylko za pomocą akcji budowy. Jest to jedyny sposób, aby uzyskać dostęp do żetonów garncerni wyższego poziomu.

Rozbudowa sieci w erze kanałów:

- Nie można budować połączeń kolejowych.
- Żetony połączeń kanalowych można umieszczać tylko na pustych połączeniach kanalowych (I).

W ramach 1 akcji gracz może zbudować tylko 1 połączenie kanalowe, płatąc za nie 3£.

Rozbudowa sieci w erze kolei:

- Nie można budować połączeń kanalowych.
- Żetony połączeń kolejowych można umieszczać tylko na pustych połączeniach kolejowych (J).

W ramach 1 akcji gracz może zbudować 1 połączenie kolejowe, płatąc za nie 5£ albo 2 połączenia kolejowe, płatąc za nie w sumie 15£ i zużywając 1 beczkę piwa. Zużywane piwo musi pochodzić z browaru (nie może to być piwo kupca).

Pamiętaj! Jeśli zużywane piwo pochodzi z browaru innego gracza, ten browar musi być połączony z 2. budowanym żetonem połączenia kolejowego (po jego umieszczeniu).

- Gracz musi zużyć 1 kostkę węgla (K) za każde zbudowane połączenie kolejowe (zob. „Zużywanie węgla” na str. 8).

Pamiętaj! Każdy z tych żetonów połączeń kolejowych umieszcza się osobno i każdy z nich musi być połączony ze źródłem węgla (po umieszczeniu danego żetonu).

DUDLEY

WSKAZÓWKI I WARIANTY

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

- Za każdą pojedynczą akcję, w tym spasowanie, należy odrzucić 1 kartę.
- Tylko akcja budowy wymaga określonej karty.
- Gracz może wykonać tę samą akcję dwukrotnie w swojej turze. Na przykład może umieścić 1 albo 2 żetony połączeń kolejowych, wykonując akcję rozbudowy sieci, a potem może wykonać tę akcję ponownie i znów umieścić 1 albo 2 żetony połączeń kolejowych.
- W erze kanałów każdy z graczy może umieścić na każdym obszarze tylko 1 żeton zakładu.
- Nadbudowa jest traktowana jako akcja budowy, podlega jej standardowym zasadom i wymaga odrzucenia odpowiedniej karty.
- Gracz może nadbudować dowolne ze swoich żetonów zakładów.
- Gracz może też nadbudować kopalnie węgla albo huty żelaza innych graczy, ale tylko jeśli nie ma (odpowiednio) kostek węgla albo kostek żelaza na żadnym żetonie zakładu ani na rynku.
- Sprzedaż dóbr z przedzialni bawełny, manufaktur i garnarni, a także zużywanie węgla (ale nie żelaza) z rynku wymaga połączenia .
- Gracz nie musi mieć połączenia ze swoimi browarami, aby zużyć z nich piwo, ale musi mieć połączenie z browarami innych graczy albo z kupcem (tylko podczas sprzedaży), jeśli chce zużyć ich piwo.
- Aby gracz mógł zbudować zakład na obszarze, musi on być częścią jego sieci (chyba że gracz używa konkretnej karty miasta albo uniwersalnej karty miasta).
- Garnarnię poziomu I, w przeciwieństwie do innych zakładów poziomu I, można zbudować w erze kolei.

ROZGRYWKA WPROWADZAJĄCA

Brass: Birmingham jest złożoną grą, więc niektórzy gracze mogą woleć rozegrać najpierw krótszą rozgrywkę wprowadzającą. Rozgrywka wprowadzająca przebiega według takich samych zasad jak pełna rozgrywka, kończy się jednak po erze kanałów. Należy wtedy przeprowadzić dodatkowe punktowanie, aby uzyskane wyniki lepiej oddawały osiągnięcia graczy w erze kanałów.

W rozgrywce wprowadzającej należy rozegrać według standardowych zasad całą erę kanałów, łącznie z punktowaniem na jej koniec.

WSKAZÓWKI DLA POCZĄTKUJĄCYCH

- Nie trzeba bać się pożyczek. Poziom dochodu nie zapewnia PZ na koniec gry. Często zdarza się, że doświadczeni gracze wygrywają pomimo niskiego poziomu dochodu.
- Żetonów zakładów poziomu II albo wyższego nie usuwa się z planszy na koniec ery kanałów, więc jeśli zostaną odpowiednio wcześniej zbudowane, mogą punktować dwukrotnie. Na przykład odwrócony żeton przedzialni poziomu III zapewni aż 18 PZ, jeśli będzie punktować w obydwu erach. Warto zatem wykonywać akcję rozwoju.
- Podczas rozwoju browarów należy zachować ostrożność. Piwo jest wymagane, aby wykonać akcję sprzedaży, więc brak dostępu do własnego piwa może być druzgocący w skutkach dla długoterminowej strategii gracza.
- W erze kolej nie można budować żetonów zakładów, obok których na planszecie gracza znajduje się symbol (po lewej stronie żetonu). Warto spróbować zbudować w erze kanałów co najmniej 1 kopalnię węgla i 1 hutę żelaza albo wykonać akcję rozwoju tych zakładów. Dzięki temu w erze kolej graczy nie będzie musiał wykonywać akcji rozwoju, aby usunąć te żetony ze swojej planszki.
- Początkujący gracze mogą mieć trudności z efektywną rozbudową sieci na początku ery kolej. Warto budować połączenia kolejowe prowadzące do źródeł węgla. Jeśli gracz nie ma dostępu do żadnego źródła węgla, powinien zbudować kopalnię.

CZYM JEST SIEĆ GRACZA

Ilustracja obok pomoże lepiej zrozumieć pojęcie „sieci gracza” i zasady związane z akcją rozbudowy sieci.

- Do gracza należą czerwony żeton zakładu i czerwony żeton połączenia.
- Pola oznaczone niebieskim kolorem tworzą sieć gracza. Do sieci gracza należy bowiem każdy obszar, na którym znajduje się dowolny żeton zakładu tego gracza, i każdy obszar sąsiadujący z żetonem połączenia tego gracza. Gracz umieścił żeton połączenia między Birmingham i Redditch, więc Redditch jest częścią jego sieci, mimo że nie ma na tym obszarze żetonu zakładu.
- Żółtym kolorem są oznaczone puste połączenia, na których gracz może umieścić żetony połączeń kolejowych, ponieważ każde z nich sąsiaduje z jego siecią.
- Jeśli gracz wykonał akcję rozbudowy sieci, aby zbudować połączenie kolejowe , mógłby zbudować drugie połączenie kolejowe w ramach tej samej akcji (pod warunkiem, że byłby w stanie opłacić wymagany koszt i użyć wymagane węgiel i piwo).

Uwaga! Gracz może szybko zbudować rozległą sieć, umieszczając żetony połączeń, nawet jeśli nie będzie umieszczać żetonów zakładów.

Następnie gracze zdobywają dodatkowe PZ za:

- Pieniądze**
Gracz otrzymuje 1 PZ za każde 4 , które ma w swoim obszarze gry (maksymalnie 15 PZ).
- Poziom dochodu**
Gracz otrzymuje PZ równe jego poziomowi dochodu. Jeśli gracz ma ujemny dochód, traci PZ.
- Żetony zakładów**
Gracz ponownie otrzymuje PZ za wszystkie swoje żetony zakładów poziomu II albo wyższego.

